પેહેલી ચોપડીના અર્થ.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર.

જગજીવન દલપતરામ.



અમદાવાદમાં

મુંમાની હવેલીમાં યુનાઇટેડ પ્રીં૦ એન્ડ જ૦

એ૦ કં૦ "લિમિટેડ" ના પ્રેસમાં

રણછોડલાલ ગંગારામે છાપ્યા.

સન ૧૮૮૨ સંવત ૧૯૩૮

કિમ્મત ૧ આનો.

ગુજરાતી પેહેલી ચોપડીના અર્થ.

પાઠ ૧ લો.

મા=માતા, જીજી; જનેતા માડી.

બા=બેહેન.

એ=હસાતી કે ચાલતી વેળા બતાવનાર શબ્દ.

પાઠ ૨ જો.

બુ=જળ, પાણી; નીર; ધરતી બુસી. [ગ.

પા=પાવરાવ, ચાથાબા-

પાઠ ૩ જો.

પી=પેટમાં ઉતાર, પાન કર.

બા=પેહેરિય.

પાઠ ૪ થો.

બા=માનો બાપ, યા બાપનો બાપ.

તું=બીજો પુરુષ.

પાઠ ૫ મો.

આ=પાસેની ચીજ, સ્વરમાંનો બીજો અક્ષર

બો=દેશ, બાળ સરત બતાવનાર શબ્દ.

પાઠ ૬ ઠો.

ઘી=માખણ તાવ્યાથી જે પદારથ નિકળે છે તે.

આ=એમ.

પાઠ ૭ મો.

એ= ઓઢવું.

બી=બીજ, બીયું.

શું=કયું.

પાઠ ૮ મો.

લે=ઝાલ; પકડ.

તે=ત્રીજો પુરુષ.

પાઠ ૯ મો.

જી=વડીઆઈ, દાદી

ના=નહીં, નકાર બતાવનારે શબ્દ.

પાઠ ૧૦ મો.

હા=હકાર બતાવનાર શબ્દ વારુ.

રૂ=કપાસમાંથી નિકળેલો પદારથ.

પાઠ ૧૧ મો.

તાતા=રોટલો રોટલી, ભાખર.

છી=ખરાબ, ખોટું; નઠારું.

પાઠ ૧૨ મો.

કે=કિવા, વા; અથવા; યા.

બાજી=મોદક લાડુ, ગળ્યો પદારથ.

જે=કોઈ, ગમેએ.

પાઠ ૧૩ મો.

હું=પોતે, પંડ.

લઉં=ઝાલું, પકડું.

લેજે=ઝાલજે, પકડજે.

પાઠ ૧૪ મો.

વાવા=મેશ, સારું; શોભતું; સુંદર.

મારું=પોતાનું.

તેલ=તલ પીલ્યાથી જે તત્વ નિકળે છે તે.

આપ=દે.

પાઠ ૧૫ મો.

છું=છઉં, પેહેલા, પુરુ

પનુ એક વચન.
મને=પોતાને.
ભાત=ખાણુ.
આપે=ન મળે.
ખાઉં=ભોજન કરૂં.
પીઉં=પાન કરૂં, ગળે ઉતારૂં.

પાઠ ૧૬ મો.

જાય=સધાવે, ચાલે.
આવું=પધારૂં.
આજ=ચાલુ.
કેમ=શી રીતે શા કારણ શા માટે.

પાઠ ૧૭ મો.

ત્યાં=તે ઠેકાણે.
તલ=તિલ, જેમાંથી તેલ નિકળે છે તે.
જાઉં=હીંડુ, ચાલુ.
તે=ઓલા, પેલા; ત્રીજો પુરૂષ.

પાઠ ૧૮ મો.

દે=આપ.
આજ=ચાલતે દીવસ.
ભાત=રાંધેલા ચોખા.
ખાવા=પ્રસાદ લેવા જમવા.
જોવા=દેખવા નિહાળવા
લેવા=ઝાલવા પકડવા.

પાઠ ૧૯ મો.

નહીં=ના, નકાર બતાવનારે શબ્દ.
દુધ=પય. માતાના સ્તનમાંથી નિકળનારો ધવાતો પદારથ.
મામા=માનો ભાઈ.
પછી=જરા રહીને પછવાડેથી, પાછળથી.

પાઠ ૨૦ મો.

મારા=પોતાના.
હશે=હોશે.
જોવું=દેખવું, ભાળવું.

પાઠ ૨૧ મો.

ત્યારે=તે વખત.
ઘર=મુકામ, વાસ, રેહેઠાણ.
તારૂં=સામા માણસનું.

પાઠ ૨૨ મો.

ગોળ=શેરડીના રસને ઉકાળી નરમ અથવા કઠણ કરેલો ખાવાનો પદારથ.
હતું=નક્કી બતાવનાર શબ્દ.
ભાવશે=પસંદ આવશે.
હતાં=નક્કીપણું બતાવનારે શબ્દ.
માછી=[illegible]

પાઠ ૨૩ મો.

શાક=તરકારી, ભાજી પાલો.
તારા=સામા માણસના.
દાળ=કઠાળનાબિયાણુ.
આવશે=પધારશે.
ઊંઘ=ઘેરવું, નિદ્રાવશ થવું.
દેશે=આપશે.

પાઠ ૨૪ મો.

હાથ=કર, ભુજ, હસ્ત.
તારા=સામાના.
પગ=ટાંટીઆ, ચરણ, પાય.
જોઉં=જાણુ, દેખું.

પાઠ ૨૫ મો.

નથી=છે નહી.
કાકા=બાપનો ભાઈ.
ક્યાં=ક્યા ઠેકાણે.
નાક=નાશીકા, શ્વાસ લેવાની ઇંદ્રી.
તમારા=સામા માણસના.

પાઠ ૨૬ મો.

કોઈ=લગાર, થોડું, જરા
આપું=દેઉ.
બેહેન=બાઈ, ભગની.
વાત=કથા, કેણ, કથન, કાણી.
કહ્યું=બોલ્યું.
ખાવું=જમવું, ભોજન કરવું.

પાઠ ૨૭ મો.

કાશુ=કીધો, કર્યો.
સાથ=સંગે, ભેગે.
માસી=માની બેહેન.
એક=સંખ્યામાં પેહેલો આંકડો.
બે=એકને એક સંખ્યા. ૨
ભાઈ=બંધવ.

પાઠ ૨૮ મો.

જોઈએ=ખપમાં પડે.
બહુ=વધારે, જાસ્તી, ઘણું.
આપીશ=દેઈશ.
લાવી=આણી.
કરશે=બનાવશે.
ખાશે=જમશે.
સરત=યાદ, ખબર, જાણ.
બાજરી=એક જાતનું અનાજ.
ઘઉં=એક જાતનું અનાજ.

પાઠ ૨૯ મો.

પૂછો=સવાલ કરો, પ્રશ્ન કરો.
કહો=કોહો, સંભળાવો,
માગે=કહે.
તો=અવ્યય છે.
કામ=કરાય, કાજ.
કહું=બોલું, વદુ.
પૂછું=સવાલ કરૂ.
જોઈશે=જરૂર પડશે.
પુરી=નાનીરોટલી, અધુરી નહીં તે.

પાઠ ૩૦ મો.

જુવો=દેખો.
હતા=હાજર.
માગી=પુછી.
આપો=દો, સોંપો.
કેરી=આંબાનું ફળ.
તેણે=પેલાએ.

પાઠ ૩૧ મો.

તમે=બીજો પુરૂષ.
ભુખ=ક્ષુધા, ક્ષવા.
ભુખી=ખાવાલગરની
પણ=પરંતુ, તોપણ, તથાપી.
લાગી=થઈ, વળગી, ચોંટી.
થઈ=બની.
બાહાર=મારગમાં, રસ્તામાં.
જાવ=ચાલતા થાઓ.

પાઠ ૩૨ મો.

પાસે=કને, નજદીક, લગભગ, ટુંકડું.
ભાભી=ભાઈની કે દોસ્તદારની વહુ.
તેના=પોતાની.
બીજો=અવર.
ક્યારે=કીએ વખતે.
ઉભું=આડું નહીં તે, ખડું.

પાઠ ૩૩ મો.

ગુંદર=ઝાડમાંથી નિકળેલો ચીકણો પદારથ.
આંબો=કેરીનું ઝાડ.
સોનું=કનક, હેમ.
જુની=અસલી, નવી નહીં તે, પુરવની, ઘણા કાળની.
કાલે= ચાલતાં દીવ-

સનો આગલો કે પાછલો દીવસ.

પાઠ ૩૪ મો.

ચાર=ત્રણનેએક,એને એ. (૪)

કેટલા=કોઈ સંખ્યામાલમ ન હોય તે પુછવામાં આવે એવો શબ્દ અમુક સંખ્યા.

માથુ=મસ્તક, શીર,ટોચ મથાળુ.

છત્રી=ટોપ,છત્ર,છતરી.

માથાં=મસ્તકો.

પશુ=જનાવર, ઢોર, હેવાન.

પાઠ ૩૫ મો.

પધશા=પુરેદા, જઈ.

આવો=પધારો.

જોડે=સાથે સંગાથે;પાસે કને.

તેડી=ઉચકી.

નાની=કદમાં થોડીબચુકડી.

બીજુ=જુદુ.

જઈશ=દુર થઈશ.

ખીર=બાફેલા ચોખા દુધમાંત્રિકાળેછેતે.

પુરી=ઘઊની તળેલી નાની રોટલી.

પાઠ ૩૬ મો.

સારો=બેશ; મજાનો; સુંદર.

માટે=વાસ્તે, કાજેસારૂ અરથે મળે જાતે, પંડે, મતે.

લીધો=આણ્યો.

કાગળ=કોરો અથવા લખેલો પત્ર.

કેવો=કેવીતરેહનો;કેવી જાતનો.

લખાવશે=લખવા બતાવશે.

લખીશ=લખવાબેશીશ

વારે=વખતે; કાળે.

આવડે=સમજે,જાણે.

પાઠ ૩૭ મો.

બુમો=ઘાંટો; હોંકારો ટઉકા.

થયું=બન્યું.

પાડા=પાહાડો ભેંસનો નર.

પાડશે=કાહાડશે; હેઠે નાખશે.

પાઠ ૩૮ મો.

બેસું=પલાણુ કરૂં.

ઘોડો=અશ્વ,તુરંગ;હય. ખરીઓવાળુ પશુ.

ઘોડે=તુરંગે.

કયે=કીયે, કોણે.

છોકરા=છોકરો,બાળ.

આપણ=આપણેપોતે.

જાડો=પુષ્ટ, મજબુત.

આવડે=જાણે,સમજે.

ચાકર=નોકર, સેવક; દાસ.

ભામો=નામછે.

પાઠ ૩૯ મો.

આણું=લાવું.

બહુ=વધારે,ઘણુંમસ

પાણી=જળ, નીર.

ખપ=અગત્ય, જરૂર.

ઉભી=આડી નહીં.

છોડી=છોકરી, દીકરી.

શે=કીયે પ્રશ્ન પુછનાર શબ્દ.

કને=પાસે; નજીક.

પીળુ=હળધર જેવા રંગનું.

કાચા=રાંધ્યાવગરના.

તરસ=તલપ; પ્યાસ

પાણીની ધખ.
લાગી=થઈ.

પાઠ ૪૦ મો.

ભલી=શાણીડાહોસારી
પેટ=ઉદર.
રાંધે=બાફે; પકાવે.
ખાધા=જમ્યા.
ખવાડત=જમાડત.
દાહાડે=દીવસ.
રાંધેલા=બાફેલા.

પાઠ ૪૧ મો.

બાપડા=બીચારા ગરીબ રાંક.
ધીમે=હળવે, સાસતે.
અમે=પોતે, જાતે.
ઝટ=તાકીદ, જલદી ઉતાવળ;તરત ઝટ પટ એકદમ.
દાંત=દંત.
મધ=મધમાખીનો ખોરાક ગોળ જેવો ગળ્યો પદારથ.
આપણી=પોતાની.
શેરી=મોહોલ્લો.
વહુ=બાયડી સ્ત્રી ધણીઆણીભારજા.
એમને=તેમને.
ડોશી=વરધ સ્ત્રી.
હીંડાતું=ચલાતું.
બાપડી=બીચારી.
ભલા=સારા મેશ.
તેમને=તએોને.
ચાલે=હીંડે.

પાઠ ૪૨ મો.

ચોળ=સાક કરે; મશળ.
વેળા=વખત;કાળ સમય.
ગંદી=મેલી, ચોખી નહી તે.
ગાંડી=અકલવગરની દીવાની.
લુગડાં=કપડાં, વસ્ત્ર.
અરે=એો.
મેલાં=ગંદાં; ઉજળાં નહી તે.
ઉડે=ફરકે.
જોયો=દેખ્યો. નરખ્યો.
ચોળતી=મસળતી.
ઓળ=હાર, પંક્તિ.
પેહેર=ધારણ.
મેલાં=ગંદાં.
ડીલે=શરીરે; અંગે.
ગંદી=ગોબરી, મેલી; ખરાબ.

પાઠ ૪૩ મો.

ઓળખો-પરખી.
ખેતર=અનાજ પકવવાની જમીન.
સાંભળે=સુણે.
કાચું=બાફ્યા વગરનું
ઘંટી=ચક્કી, દળવાનું યંત્ર.
મજુરી=મેહેનત વધતર.
રાખજે=સાચવજે, જાળવજે.
અનાજ=દાણા,ધાન.
વાળા=તાંતણા.
પઇસા=રૂપીયા, જઈ.
વેચવા કિમતલેવા.

પાઠ ૪૪ મો.

બોલો=કોહો.
પાંચ=પંચકડું, ચારને એક.
શા=કંઈ પ્રશ્ન પુછનાર શબ્દ.
થોડી=જરાક,ઓછી.
મગ=એક જાતનું કઠોળ.
અડદ=એક જાતનું કઠોળ.

ખાણ=ક્રાવર.

પાઠ ૪૫ મો.

બાકો=બકાત અધુરો.
બાકુ=રોગ, ચઢાવ.
ફળી-પોશી.
બાકી રાખી.
રોટલી પોળી.
રોટલા=ભાખરા.
રોજ=હમેશ; નીત
આવડે-જાણે.
લોટ- આટો, દળેલું અ
નાજ.

પાઠ ૪૬ મો.

રમુ=ખેલું.
ઉઠે=ઉભી થાય.
પાટુ-લાત.
સુતી=નિદ્રાવશ થઈ.
ગાય=ગૌ, ધેનુ.
પેલી=ઓલી.
ધોળી=સફેત, ઉજળી.
રાતી=લાલ.
અજાણી=જાણીતી
નહી તે.
અહીં=આ જગાએ
અતરે.

પાઠ ૪૭ મો.

ચારો=ઢોરનું ખાણુ;
ઘાસ ચારે.
ગાંધા=આખલો.
બધુ-તમામ સઘળુ
થોડું-લગાર.
વિના=વગર, શિવાય.
નાખ ફેંક, ઉછાળ.
નાખીએ ફેકીએ.
ભરાય=પુરુથાય.

પાઠ ૪૮ મો.

જોયો=દેખ્યા.
દયા=કૃપા, મેહેરબાની
છાશ-દહીંમાં પાણી
નાખીવલોવીતેછાશ
ભેંસ=ડોબું.
રંગ-રૂપ.
કાળો=શામળો.
સમજણ=અક્કલબુદ્ધિ
દહી=દધી દુધમાંછાસ
મેળવ્યાથીથાયછેતે

પાઠ ૪૯ મો.

મઠ=એકજાતનુંકઠોળ
મીઠું=નીમક; લુણ.
કઢી=છાશમાં મશાલો
નાંખીઉકાળેછે તે.
હાથે=પોતાની મેળે.
ખીચડી=દાળ અને
ચોખા એકઠાકરીને
રાંધેછે તે.
પારખી- ઓળખી.
દેખાડું=બતાવું.

પાઠ ૫૦ મો.

ઝાડ-તરૂ, વૃક્ષ.
ખૂણો=ખાંચો.
તોડવી=ચુંટવી.
ઠીક-સારૂં.
ઘેલો ગાંડો.
ચડી=ઉપર ગઇ
આંબા કેરાનું ઝાડ.
આંમલી=આંમલીનું
ઝાડ. [ઝાડ.
લીમડું=એક જાતનું
વડ-એક જાતનુંઝાડ.
ચોરી= ધણીથી છાની
જણસલેઇજવીતે.
તોડીશ=ચુંટીશ.

પાઠ ૫૧ મો.

ફોઈ=બાપની બેહેન.
નાઠો=દોડ્યો.
ફળીઆ=ખાંચા ખ-
ડકી મોહોલ્લો. શેરી;
માડ.
નિકળે=નીસરે.
કીધુ=કર્યું, બનાવ્યું,
રચ્યું.

મેઢાં=મોટી.
અલી- સખી, બેહેન-
પણી.
ખબર-માલમ;જાણ.
લાકડી-સોટી, ગેડી.

પાઠ ૫૨ મો.

સઉ=બધાં તમામ;
એકેએક.
વાળુ=સાંજનું અથવા
રાતનું ભોજન.
બચી-ચુંબન, બોકી.
મોઢું=મુખ, વદન.
ગાળો=ખરાબ શબ્દ
મુખેથી બોલવા.
દીધી=આપી, આલી.
વાંક=ગુનો, તકશીર.
માંદાં=આજારીકાયલી
કડવા=વખ જેવા,ઝેર
જેવા.
ઓસડ=દવા.

પાઠ ૫૩ મો.

તોફાન=ઉધમાત, મ
સ્તાઈ.
આંખો=લોચન, નેત્ર.
દોડ=નાશ.
ઉભા=શીધા આડા
નહી તે ખડો.
લુલો=લંગડો, પાંગળો.
વાગે=લાગે.
રોતે=રડતે ચાલે.
ચુલામાં=ભઠીમાં.
ભોટા=ઘરેડા.
જીવ=પ્રાણ, આત્મા.
પોતાની=પારકીનહીતે
જરા=લગાર,ઓછુંથોડું

પાઠ ૫૪ મો.

ઢોલ=નગારૂં.
ઢગલા=ગંજ.
ખાંધે=કાંધે ખભે.
નિશાળ=શાળા,ભણ-
વાનું ઠેકાણું.
જણ=મનુષ્ય, માણસ
વધારે=અતિશય,ઘણું
બસ.
પુરાં=બરોબર.
વગાડે=બજાવે.
પીપી=શરણાઈ.
બેન=અંગવસ્ત્ર.
મેહેતાજી=માસ્તર,ભ-
ણાવનારશાળાગુરૂ
મજા=ગમત, રમુજ.
બેસવા=શરૂ કરવા.
પટેલ=પાટીદારકણબી
વરસ=બાર માસ.
મારતા=પીટતા,ઠોકતા
શેઠ=ધણીમાલિકઉપરી

પાઠ ૫૫ મો.

બેચે-તાણે.
દીઠાં=જોયાં.
નાગી=નગ્ની.
ધુળ=રેણુ,ભોંઆડી.
કાદવ-કીચ, કચરો;કી
ચડ.
કજીઓ=વઢવાડ, કં
કાસ ટંટો.
કરે-હીંડે, આથડે.
ભણે=ગાએ.
હળ=હાળ,સાતીકુ.
બળદ-ગાયનો ખાંશી
કરેલો નર.
કેહેવું=બતાવું.
ધણી=માલિક.
એડ=ખેડતાં ખણે.
પોતાની=પારકી નહી
ઢોર=જનાવર.

પાઠ ૫૬ મો.

કુતરો=શ્વાન, કુતરીનો
નર.
બીલાડી=મંજારી,મના
કબુતર=પારેવતર.
ચકલો=ચકલીનો નર.

કાગડો=હાડકીઓ.
પોપટ=સુડો. સુક.
પાંખો=પક્ષીનિ ઉડવા-નું સાધન.
ઝાડ=વરક્ષ.
માળા=પક્ષીના ઘર.
ઉંદર=ચુવા, મુષક મુશકા.
ગરોળી=જનાવર.
દીધાં=આપતાં.
ગધેડો=ખર.

પાઠ ૫૭ મો.

એક=સંખ્યાનો પેહેલો અક્ષર.
બે=એકને એક (૨) સંખ્યા.
ત્રણ=બેને એક (૩)
લખણ=વતરાણું, કલમ
મુકુ=મેલું.
જોડે=સંગાથે, સાથે.
ઉલટા=અવળા વિરૂધ

પાઠ ૫૮ મો.

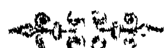
ચાર=બેને બે (૪)
પાંચ=ત્રણને બે (૫)
છ=ચારને બે (૬)
આંગળાં=હાથની હ-થેળીથી ટેરવાં સુ-ધીનો ભાગ.
પાઈ=પૈસાનો ત્રીજો ભાગ.

પાઠ ૫૯ મો.

સાત=ચારનેત્રણ (૭)
આઠ=પાંચનેત્રણ (૮)
નવ=છનેત્રણ (૯)
દસ=પાંચનેપાંચ(૧૦
મીંડું=શુન્ય. (૦)



જાહેર ખબર.



નીચે સહી કરનાર નમ્રતા પુર્વક જાહેર કરે છે કે આ ચોપડી તથા સરકારી અંગ્રેજી સ્કુલોમાં ચાલતી અંગ્રેજી તથા ગુજરાતી ચોપડીઓના અરથ તથા તરજુમાઓ તથા ડીક્-સનેરીઓ અને મુંબાઈના છાપેલા પુસ્તક, સંસ્કૃત હિંદુસ્તા-ની, ગુજરાતી તથા નાટકો જૈનધરમના તથા વૈષ્ણવધરમના તથા વારતાઓ, કાવ્યાઓ તથા કીસાઓ તથા વૈદકના પુસ્ત-કો વગેરે બીજી ઘણી જાતના પુસ્તકો અમારી પાસેથી સરસ છાપ ને સસ્તી કીમતે મળશે માટે સાગરી જોઈતી હોય તેમણે પોસ્ટપેઈડ કાગળ લખી ખુલાસો કરવો નાટપેડ કાગળ લીધામાં આવશે નહીં.

બુકસેલર. જગજીવન દલપતરામ
ઠે. ત્રણ દરવાજાના મેદાનમાં
બાલિટનની હવેલી નીચે પુસ્તક
ખાનું.

અમદાવાદ.

શી. પટેલ. હરગોવનદાસ હરજી
વનદાસ પુસ્તકવાળા ઠા. શાપુર
વનમાળી વાંકાની પોળ.

